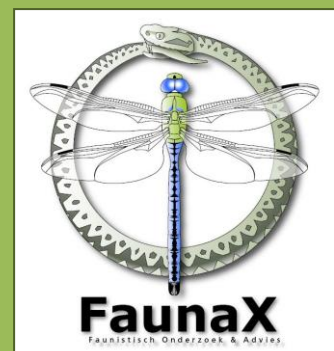

2013

Ecologische quickscan

Sloop Frieslandbank Gorredijk

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B

8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Ecologische quickscan Sloop Frieslandbank Gorredijk

*Verkennde inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van
de Flora- en faunawet*

Gorredijk, mei 2013

In opdracht van:

Gemeente Opsterland

Contactpersoon:

Dhr. W. van der Wal

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk:

Mw. J. Arisz

Rapportage:

Mw. J. Arisz

Autorisatie

Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Ligging en karakteristiek	1
1.3	Opzet.....	3
2.	ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING	4
2.1	Natuurbeschermingswet	4
2.2	Ecologische hoofdstructuur	4
2.3	Flora- faunawet	4
3.	RESULTATEN VELDBEZOEK.....	5
3.1	Flora	5
3.2	Fauna.....	5
3.2.1	Vogels	5
3.2.2	Zoogdieren	6
3.2.3	Amfibieën, reptielen en vissen	9
3.2.4	Ongewervelden	9
4.	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	10
4.1	Overzicht beschermde soorten.....	10
4.2	Conclusies en aanbevelingen	10
5.	BRONNEN EN LITERATUUR.....	12
6.	BIJLAGE I DE FLORA- EN FAUNAWET	13
6.1	Algemene zorgplicht.....	13
6.2	Verbodsbepalingen	13
6.3	Omgaan met beschermde soorten	13
6.4	Vogels.....	14
6.5	Zorgvuldig handelen.....	14

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Aan de Hofland 2 te Gorredijk is de sloop van het gebouw van de voormalig Frieslandbank gepland. Over de herbestemming van dit terrein is geen informatie verstrekt. De gebouwen en het terrein van TNT/Post NL vallen buiten het directe plangebied. Figuur 1 geeft de ligging van het plangebied aan.

Aangezien het hier een ruimtelijke ingreep betreft, is een toetsing aan de Flora- en faunawet een vereiste. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn via een korte ecologische beoordeling, een quickscan, getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de resultaten van deze beoordeling, waarbij adviezen zijn geformuleerd hoe te handelen conform de bepalingen in de Flora- en faunawet.

Figuur 1. Luchtfoto van het plangebied (rood omlijnd). (bron: BingMaps).

1.2 Ligging en karakteristiek

De Hofland 2 bevindt zich in het centrum van het dorp Gorredijk. Het betreft het pand van de voormalige Frieslandbank. Het pand bestaat uit drie geschakelde delen. Tevens is een kleine fietsenstalling aanwezig. Momenteel staat het pand leeg. Er is nog wel een in werking zijnde pinautomaat aanwezig. Aan de achterzijde van het pand bevindt zich een kleine tuin.

Het pand grenst direct aan de gebouwen van de TNT/Post NL (voormalig postkantoor en distributiekantoor wat nog wel in gebruik is). De omgeving bestaat verder uit winkels en woningen. Aan de overzijde van de straat bevindt zich een parkeerterrein. Rond dit

parkeerterrein zijn enkele bomen en grasveldjes aanwezig. De omgeving bestaat uit zowel oudere als nieuwe gebouwen.

Figuur 2. Plangebied aan de zijde van de Hofland.

Figuur 3. Plangebied aan de zijde van de Schansbrug.

1.3 Opzet

In opdracht van de Gemeente Opsterland is door Bureau FaunaX, op basis van een veldbezoek en ecologisch inzicht, een beschouwing opgesteld over de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten en habitats binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Op 23 mei 2013 is deze ecologische beoordeling in de vorm van een quickscan uitgevoerd. Daarbij is onderzocht of zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde plant- of diersoorten bevinden of hiervoor geschikte biotopen of habitats zijn. Het onderzoek is uitgevoerd door het gebouw, de tuin aan de voor- en achterzijde en de directe omgeving visueel te inspecteren op geschikte habitats voor of aanwijzingen van beschermde soorten.

Deze ecologische beoordeling geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Komen er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet voor?
2. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
3. Voor welke soorten en habitats wordt de wet mogelijk overtreden en hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
4. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

De onderhavige ecologische beoordeling is uitgevoerd volgens het principe 'zorgvuldig handelen' (zie Bijlage).

2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt onder de Flora- en faunawet (zie bijlage).

2.1 Natuurbeschermingswet

De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrictlijngebieden) is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval dat de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering mogelijk negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is/wordt aangewezen.

Het plangebied ligt in de nabijheid van het Natura 2000-gebied in ontwerp Van Oordts Mersken. De werkzaamheden hebben echter geen effect op dit gebied of de aangewezen soorten. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is derhalve niet aan de orde.

2.2 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

Het plangebied ligt niet binnen de EHS. Toetsing aan de EHS is derhalve niet aan de orde.

2.3 Flora- faunawet

De Flora- en faunawet beschermt in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Het is niet toegestaan planten te plukken en dieren te doden, te vangen of te verstoren die onder de Flora- en faunawet vallen. Naast deze verbodsbepalingen is de zorgplicht opgenomen die voor alle dieren geldt. De zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen mag hebben voor dieren.

De dier- en plantensoorten die zijn opgenomen op de Flora- en faunawet zijn onderverdeeld in drie tabellen, waarbij de soorten op tabel 1 het lichtst beschermd zijn en die op tabel 3 het zwaarst. Vogels hebben een aparte status. Alle inheemse in Nederland broedende vogelsoorten zijn tijdens de broedperiode zwaar beschermd. Tevens is er een groep vogelsoorten aangewezen waarvan het nest het gehele jaar, dus ook buiten de broedtijd, beschermd is. Deze groep is weer onderverdeeld in vijf categorieën. Voor meer informatie zie de bijlage bij dit document.

3. RESULTATEN VELDBEZOEK

3.1 Flora

Beschermde flora wordt niet verwacht binnen het plangebied. Het gebouw zelf vormt geen geschikt habitat voor beschermde plantensoorten. Aan de voorzijde van het gebouw (Hofland) zijn enkele aangeplante heggen aanwezig met enkele exemplaren van paardenbloem ertussen. De tuin aan de achterzijde van het gebouw (zijde van het TNT terrein) zijn veelal aangeplante en gecultiveerde soorten aanwezig: passiebloem, rode beuk, een exotische roos, een cultivar van prunus en een haag van coniferen. Daarnaast zijn soorten als ruwe berk, klimop, hulst en Amerikaanse eik aanwezig. De ondergroei in de tuin bestaat uit paardenbloem en kruipende klimop stengels. Beschermde plantensoorten zijn niet vastgesteld en geschikte biotopen hiervoor zijn niet binnen het plangebied of de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig. Op basis van de vastgestelde biotoopkenmerken kunnen beschermde plantensoorten worden uitgesloten.

3.2 Fauna

Op basis van het biotoop en ecologische expertise is een inschatting gemaakt met betrekking tot het (mogelijk) voorkomen van beschermde diersoorten. In het plangebied worden enkele beschermde soorten verwacht.

3.2.1 Vogels

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen

Tijdens het veldbezoek is in de tuin één huismus waargenomen, dit betrof een vrouwtje. De vogel was echter aan het foerageren in de tuin aan de achterzijde en vloog na korte periode ook weer weg. Het dier had geen verdere binding met het plangebied. In de omgeving van het plangebied zijn ook huismussen aanwezig, welke wel binding hebben met de gebouwen waar zij aanwezig waren. Het pand die het plangebied vormt, is niet erg geschikt voor huismus. Het pand heeft platte daken en deze zijn vermoedelijk niet toegankelijk voor huismus. Ten tijde van het veldbezoek was in de omgeving van het plangebied ruime nestindicerende activiteit van huismus aanwezig. Omdat rond het pand geen nestindicerend of territoriaal gedrag is waargenomen en het pand weinig tot niet geschikt is voor de soort, kan het voorkomen van nestplaatsen van huismus binnen het plangebied worden uitgesloten.

Gierzwaluw is tijdens het veldbezoek wel waargenomen. Dit betrof echter passerende en/of foeragerende individuen die geen binding hadden met het plangebied. Het pand is niet geschikt voor gierzwaluw omdat er alleen platte daken aanwezig zijn, welke bovendien vermoedelijk niet toegankelijk zijn voor de soort. Andere potentiële nestlocaties zijn ook niet aanwezig. Omdat het pand niet geschikt is voor de soort, kan het voorkomen van nestplaatsen van gierzwaluw worden uitgesloten.

Binnen het plangebied zijn geen nestplaatsen van roofvogels, uilen of spechten aanwezig. Geschikte habitat ontbreekt hiervoor ook binnen het plangebied.

Overige broedvogels

In de tuin aan de achterzijde van het pand is tijdens het veldbezoek een merel waargenomen. Ondanks dat deze vogel niet direct nestindicerend gedrag vertoonde, is deze tuin wel geschikt om te nestelen. Ook zouden enkele andere tuinsoorten aanwezig kunnen zijn. Op en in het gebouw zelf zijn geen andere vogels waargenomen.

3.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Voor gebouwbewonende vleermuissoorten (alle soorten Ff-wet, tabel 3) zijn binnen het pand potentieel verblijfplaatsen aanwezig. Het pand biedt vleermuizen mogelijkheden om de spouwmuur te bereiken. Aan alle zijden van het gebouw is voor vleermuizen potentieel toegang tot de spouwmuren aanwezig door aanwezigheid van open stootvoegen (figuur 4, 5 en 6) en/of lokaal beschadigde bakstenen en voegwerk (figuur 7 en 8).

Daarnaast is op enkele plaatsen voor vleermuizen toegang tot de dakconstructie aanwezig doordat de loodslabben niet volledig aansluiten. Aangezien het pand alleen beschikt over platte daken, zijn de dakconstructies echter niet optimaal geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Tot slot is aan de zuidwestzijde en de achterzijde van het pand beplating aanwezig (figuur 9). Deze lijkt toegankelijk voor vleermuizen. De bufferende werking van deze platen zal beperkt zijn, waardoor deze beplating alleen potentieel geschikt is als zomer- of paarverblijfplaats voor vleermuizen.

Gebouwbewonende soorten die er op basis van verspreidingsgegevens kunnen voorkomen en gebruik kunnen maken van de gebouwen zijn laatvlieger, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en in mindere mate gewone grootoorvleermuis.

De bomen in tuin aan de achterzijde (ruwe berk) bevatten geen voor vleermuizen geschikte holtes en hebben daardoor geen functie als verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten.

Gezien de stedelijke omgeving van het plangebied en de afwezigheid van belangrijke groenstructuren binnen het plangebied kunnen functies als vliegroute of essentieel foerageergebied voor vleermuizen worden uitgesloten.

Figuur 4. Stootvoegen aan de voorzijde van het pand (linker blok aan zijde Hofland).

Figuur 5. Open voegen aan de voorzijde van het pand (rechter blok aan zijde Hofland).

Figuur 6. Stootvoegen aan de achterkant van het pand (in dit geval de zuidoost zijde).

Figuur 7. Beschadigd metselwerk aan de voorzijde van het pand (zijde Hofland).

Figuur 8. Beschadigd metselwerk aan de zijde van de Schansbrug.

Figuur 9. Plaatbedekking aan de zuidwestzijde van het gebouw.

Steenmarter

Het gebouw is in de huidige staat niet toegankelijk voor steenmarter. Voorkomen van steenmarter binnen het plangebied kan in de huidige staat worden uitgesloten. Bij verval zou het gebouw wel toegankelijk kunnen worden en kan nader onderzoek naar de soort alsnog nodig zijn.

Overige soorten

In het pand zelf kan mogelijk een soort als huismuis aanwezig zijn, voor deze soort geldt echter een algehele vrijstelling. In de tuin aan de achterzijde van het pand zouden soorten als huismuis of huisspitsmuis aanwezig kunnen zijn. Omdat het plangebied volledig ligt ingeklemd tussen andere gebouwen is voorkomen van soorten als veldmuis, aardmuis, bosmuis, bosspitsmuis en/of rosse woelmuis uit te sluiten. Om dezelfde reden is voorkomen van kleine roofdieren uit te sluiten. Incidenteel zou in de tuin wel een egel aanwezig kunnen zijn, maar gezien de afwezigheid van dekking rondom het plangebied zal dit niet op

regelmatige basis zijn. In alle gevallen (behalve huismuis, hiervoor geldt een algehele vrijstelling) betreft dit soorten die zijn opgenomen in tabel 1 van de Flora- en faunawet.

3.2.3 Amfibieën, reptielen en vissen

Beschermde amfibieën, reptielen of vissen worden niet verwacht binnen het plangebied. Door de volledig stedelijke omgeving vormt het plangebied geen geschikt leefgebied voor beschermde reptielsoorten. Werkzaamheden aan watergangen zijn binnen het project niet voorzien. Werkzaamheden aan leefgebied en/of voortplantingwater van vissen of amfibieën is daarom niet aan de orde. Binnen het plangebied is ook een tuin aanwezig. Omdat de directe omgeving uit stedelijk gebied bestaat en wateren in de directe omgeving ontbreken, vormt deze tuin geen potentieel overwinteringbiotoop voor amfibieën.

3.2.4 Ongewervelden

Beschermde ongewervelden worden niet verwacht binnen het plangebied. Geschikte biotoop voor beschermde ongewervelden is vanwege de stedelijke omgeving niet binnen het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

4.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling mogelijk van negatieve invloed is.

Soortgroep	Soort	Aanwezig	Potentieel voorkomend	T 1	T 2	T 3
Broedvogels	Broedvogels van tuinen		x			x
Zoogdieren	Vleermuizen		x			x
	Steenmarter (bij intreden verval)		x		x	
	Egel		x	x		
	Huisspitsmuis		x	x		

Tabel 1: Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Beschermingsstatus Flora- en faunawet: T 1 = Tabel 1; Licht beschermd, T 2 = Tabel 2; Middelzwaar beschermd, T 3 = Tabel 3; Zwaar beschermd

4.2 Conclusies en aanbevelingen

In het plangebied worden zwaar beschermde soorten verwacht. Daarnaast is het plangebied geschikt voor een aantal licht beschermde soorten zoogdieren. Voor deze soorten geldt een vrijstelling, maar is wel de zorgplicht van toepassing.

- *Broedvogels*

Alle broedvogels in Nederland tijdens de broedtijd beschermd; hun nesten en legfels mogen niet worden verstoord of vernield. Door te werken buiten het broedseizoen kan grotendeels voorkomen worden dat dit gebeurt. Echter, indien blijkt dat er een vogel aan het broeden is, ook buiten het broedseizoen, dan moet worden gewacht totdat deze hiermee klaar is en uit eigen beweging is vertrokken. Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en redelijkerwijs kan worden aangenomen dat tijdens deze werkzaamheden geen vogels tot broeden zijn gekomen, dan is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken.

- *Vleermuizen*

Binnen het plangebied kunnen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten voorkomen. Gebouwbewonende soorten die op basis van verspreidingsgegevens kunnen voorkomen en gebruik kunnen maken van het pand zijn laatvlieger, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en in mindere mate gewone grootoorvleermuis. De aan- dan wel afwezigheid van verblijfplaatsen zal moeten worden bepaald door nader onderzoek tijdens de actieve periode van vleermuizen (vier bezoeken). Voor de juridische houdbaarheid van het vleermuisonderzoek, wordt dit uitgevoerd conform de laatste versie van het Vleermuisprotocol (27-03-2013), opgesteld door de GaN, het NGB en de Zoogdiervereniging.

- *Steenmarter*

Het gebouw is in de huidige staat niet toegankelijk voor steenmarter. Bij verval zou het gebouw wel toegankelijk kunnen worden en kan nader onderzoek naar de soort alsnog nodig zijn.

- *Licht en niet beschermde soorten: de zorgplicht*

Er wordt een aantal licht beschermde zoogdiersoorten verwacht in het plangebied. Voor schade aan licht beschermde soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht (zie Bijlage, § 6.1) van de Ff-wet schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door voorafgaand aan de werkzaamheden vegetatie kort af te maaien zodat dekking voor kleine zoogdieren verdwijnt en zij zo bewogen worden ergens anders hun heil te zoeken.

- Broedvogels: Werken buiten het broedseizoen (ongeveer tussen maart en eind juli)
- Vleermuizen: Nader onderzoek volgens vleermuisprotocol.
- Steenmarter: Indien het gebouw in verval raakt, nader onderzoek uitvoeren.
- Overige licht beschermde soorten: Naleven zorgplicht.

5. BRONNEN EN LITERATUUR

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur.
Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en
www.netwerkgroenebureaus.nl

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.hetInvloket.nl

www.synbiosis.alterra.nl

6. BIJLAGE I DE FLORA- EN FAUNAWET

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming vastgelegd. Hiermee is ook de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. De volgende wetsartikelen- en bepalingen uit deze wet zijn, in het onderhavige geval, relevant:

6.1 Algemene zorgplicht

De zorgplicht (artikel 2) houdt in dat eenieder dient te voorkomen dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen heeft voor alle in het wild levende planten en dieren. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden. De zorgplicht geldt altijd en overal, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

6.2 Verbodsbepalingen

- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
 - Artikel 9 tot en met 12 verbieden het doden, verontrusten, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren, dan wel het beschadigen, vernielen, uithalen of verstoren van hun nesten, holen of andere voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaatsen.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

6.3 Omgaan met beschermde soorten

Op 23 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 van de Flora- en faunawet is van kracht geworden. Voor het verkrijgen van vrijstellingen. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in **drie beschermingscategorieën** (Tabellen 1,2 en 3). **Vogels** vallen hierbuiten en worden apart behandeld. Deze nieuwe indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de beschermde soorten in Nederland, waarbij ook beschermde soorten van de Europese Habitatrictlijn zijn ingepast. Het betreft de volgende beschermingscategorieën ingedeeld in drie tabellen:

1. Tabel 1: Licht beschermde soorten:	vrijstelling
2. Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten:	gedragscode of ontheffing
3. Tabel 3: Zwaar beschermde soorten:	ontheffing

Tabel 1-soorten: Dit betreft een aantal licht beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht. Voor schade aan deze soorten geldt op voorhand een *vrijstelling*, mits bij ingrepen sprake is van bestendig beheer- en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als dit niet het geval is, moet er alsnog een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de lichte toets).

Tabel 2 –soorten: Beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar moet worden gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde *gedragscode*. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen wordt voorkomen of zoveel mogelijk wordt beperkt. Er moet *aantoonbaar* volgens de *gedragscode* worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd dienen te worden.

N.B. Als er nog geen gedragscode is of niet volgens een gedragscode gewerkt kan worden, moet bij overtreding van de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet alsnog een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan dient plaats te vinden, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort in relatie tot de omliggende populaties. Als dit inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied noodzakelijk is.

Tabel 3-soorten: Dit betreft de meest zwaar beschermde soorten (waaronder soorten die vermeld zijn in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Een ontheffingsaanvraag voor eventuele schade aan deze soorten wordt getoetst via een zogenaamde 'uitgebreide toets' aan drie criteria. Voor het verkrijgen van een *ontheffing* moet aan alle drie de criteria worden voldaan.

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang
- 2) er is geen alternatief voor de ingreep
- 3) de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

6.4 Vogels

Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Voor vogels geldt een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Een vrijstelling hiervoor is alleen mogelijk als een gedragscode wordt toegepast. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden, aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Bepaalde nesten waarvan de meerjarig gebruik wordt gemaakt vallen buiten deze gedragscode en zijn jaarrond beschermd. Voor lijst van vogelsoorten waarvan het nest het gehele jaar beschermd is, zie "Aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten" van Dienst Regelingen (28 augustus 2009).

6.5 Zorgvuldig handelen

Zorgvuldig handelen (artikelen 2b, 2c, 2d en 16 c AMvB) is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd en gaat een stapje verder dan de zorgplicht. Niet zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een inspanning om te overzien wat de beoogde ingreep voor gevolgen kan hebben. Een initiatiefnemer moet altijd vooraf inventariseren welke beschermde (niet vrijgestelde) soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep wordt gepland. Ook moet de initiatiefnemer in redelijkheid alles doen of juist laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk beperken, dat de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. Een belangrijke eerste stap daartoe is bijvoorbeeld een juiste planning van de werkzaamheden, om te voorkomen dat dieren in de voortplantingstijd verstoord worden.